

SAOPŠTENJE FIRST RELEASE

Molimo korisnike da prilikom upotrebe podataka obavezno navedu izvor
Users are kindly requested to mention the data source

GODINA / YEAR I

SARAJEVO, 23. 05. 2014.

BROJ / NUMBER 1

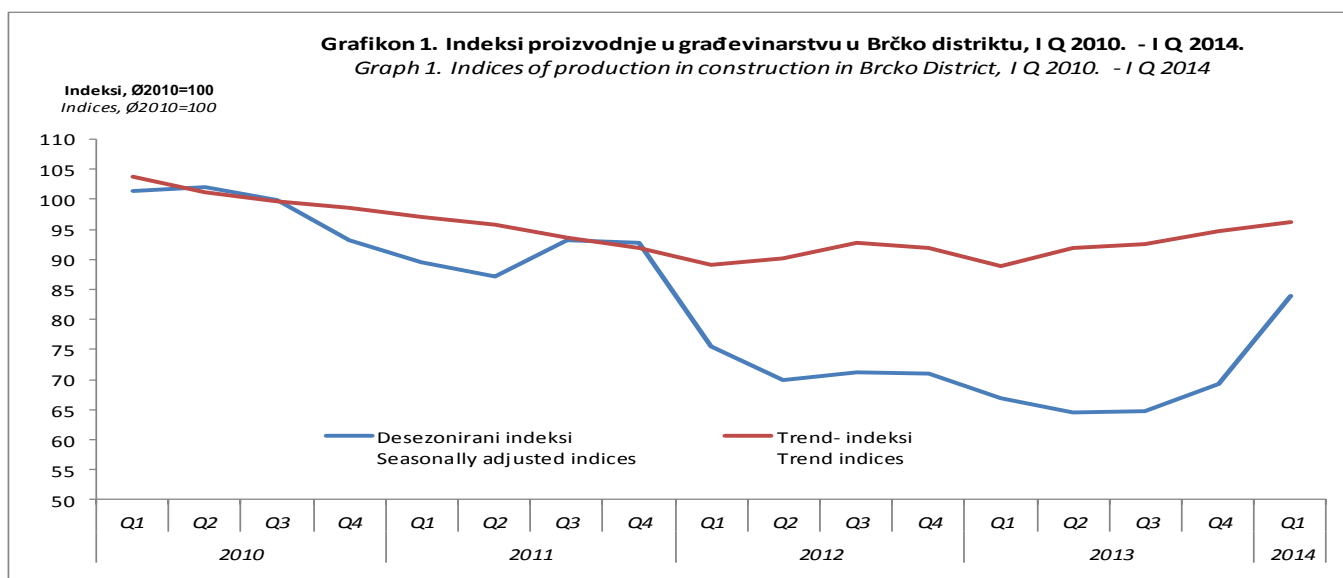
INDEKSI PROIZVODNJE U GRAĐEVINARSTVU U BRČKO DISTRIKTU PRVI KVARTAL 2014. INDICES OF PRODUCTION IN CONSTRUCTION IN BRCKO DISTRICT FIRST QUARTER 2014

Ukupna desezonirana proizvodnja u građevinarstvu¹⁾ u Bosni i Hercegovini u prvom kvartalu 2014. u uporedbi s četvrtim kvartalom 2013. bilježi rast za 4,3%. Posmatrano prema vrsti građevinskih objekata, u istom periodu na objektima visokogradnje zabilježen je rast za 13,4% i na objektima niskogradnje rast za 4,1%.

The total seasonally adjusted production in construction¹⁾ in Bosnia and Herzegovina in first quarter 2014, as compared to fourth quarter 2013, increased by 4.3%. By types of construction, in the same period, it increased by 13.4% on the building constructions and increased by 4.1% on the civil engineering works.

Ukupna kalendarski prilagođena proizvodnja u građevinarstvu²⁾ u Bosni i Hercegovini u prvom kvartalu 2014. u uporedbi s prvim kvartalom 2013. bilježi rast za 16,6%. Posmatrano prema vrsti građevinskih objekata, u istom periodu na objektima visokogradnje zabilježen je rast za 19,0% i na objektima niskogradnje rast za 14,7%.

The total working day adjusted production in construction²⁾ in Bosnia and Herzegovina in first quarter 2014, as compared to fourth quarter 2013, increased by 16.6%. If compared by types of construction works, then, in the same period, it increased by 19.0% on the building constructions and increased by 14.7% on the civil engineering works.

1) Podaci koji se upoređuju s podacima od prethodnog kvartala (tzv. Kvartalna uporedba) prema Eurostatovoj terminologiji i praksi su desezonirane stope rasta, u skladu s Uredbom Vijeća (EZ-a) br. 1165/98 i preporukama o kratkoročnim statistikama za prezentaciju i interpretaciju indeksa građevinskih radova.

2) Podaci koji se upoređuju s podacima istog kvartala prethodne godine (tzv. godišnja uporedba), prema Eurostatovoj terminologiji i praksi jesu kalendarski prilagođeni indeksi.

1) Data compared to those of the previous quarter (the so-called quarter -on- quarter comparison) according to the Eurostat's terminology and practice are seasonally adjusted growth rates, in line with the Council Regulation No. 1165/98 of the EU and the STS recommendations for the presentation and interpretation of the construction work indices.

2) Data compared to those of the same quarter of a previous year (the so-called year-on-year comparison) according to the Eurostat's terminology and practice is working-day adjusted indices.

1.1. PROIZVODNJA U GRAĐEVINARSTVU – KVARTALNE STOPE PROMJENA IZRAČUNATE IZ DESEZONIRANIH INDEKSA, I KVARTAL 2014.*PRODUCTION IN CONSTRUCTION – QUATER-ON-QUARTER GROWTH RATES CALCULATED ON BASIS OF SEASONALLY ADJUSTED INDICES, I QUARTER 2014*

	<u>Q4. 2012.</u> <u>Q3. 2012.</u>	<u>Q1. 2013.</u> <u>Q4. 2012.</u>	<u>Q2. 2013.</u> <u>Q1. 2013.</u>	<u>Q3. 2013.</u> <u>Q2. 2013.</u>	<u>Q4. 2013.</u> <u>Q3. 2013.</u>	<u>Q1. 2014.</u> <u>Q4. 2013.</u>	
Ukupno građevinski radovi	0,2	-36,6	30,6	-17,8	18,7	38,6	<i>Total construction works</i>
Prema vrsti građevina							<i>According to type of construction works</i>
na objektima visokogradnje	-2,8	-36,0	33,3	-25,6	8,5	13,7	<i>on building constructions</i>
na objektima niskogradnje	-13,3	-1,2	16,2	60,3	32,8	44,0	<i>On civil engineering works</i>

1.2. PROIZVODNJA U GRAĐEVINARSTVU – GODIŠNJE STOPE PROMJENA IZRAČUNATE IZ KALENDARSKI PRILAGOĐENIH INDEKSA, I KVARTAL 2014.*PRODUCTION IN CONSTRUCTION – YEAR-ON-YEAR GROW RATES CALCULATED ON BASIS OF WORKING-DAY ADJUSTED INDICES, I QUARTER 2014*

	<u>Q4. 2012.</u> <u>Q4. 2011.</u>	<u>Q1. 2013.</u> <u>Q1. 2012.</u>	<u>Q2. 2013.</u> <u>Q2. 2012.</u>	<u>Q3. 2013.</u> <u>Q3. 2012.</u>	<u>Q4. 2013.</u> <u>Q4. 2012.</u>	<u>Q1. 2014.</u> <u>Q1. 2013.</u>	
Ukupno građevinski radovi	-15,3	-26,9	-15,6	-34,1	-20,3	106,1	<i>Total construction works</i>
Prema vrsti građevina							<i>According to types of construction works</i>
na objektima visokogradnje	-3,4	-28,5	-20,0	-38,4	-31,2	22,4	<i>on building constructions</i>
na objektima niskogradnje	-70,9	-3,1	-16,8	59,5	144,3	256,2	<i>on civil engineering works</i>

1.3. PROIZVODNJA U GRAĐEVINARSTVU – IZVORNI (NEPRILAGOĐENI) INDEKSI UKUPNO I PREMA VRSTI GRAĐEVINSKIH RADOVA, I KVARTAL 2014.*PRODUCTION IN CONSTRUCTION – GROSS (UNADJUSTED) INDICES, TOTAL AND ACCORDING TO TYPES OF CONSTRUCTION WORKS, I QUARTER 2014*

	Struktura <i>Structure</i>	<u>Q1. 2014.</u> <u>Ø 2013.</u>	<u>Q1. 2014.</u> <u>Q1. 2013.</u>	
Ukupno građevinski radovi	100,00	113,1	209,0	<i>Total construction works</i>
Prema vrsti građevina				<i>According to types of construction works</i>
na objektima visokogradnje	63,2	68,8	123,4	<i>on building constructions</i>
na objektima niskogradnje	36,8	189,3	300,1 ¹⁾	<i>on civil engineering works</i>

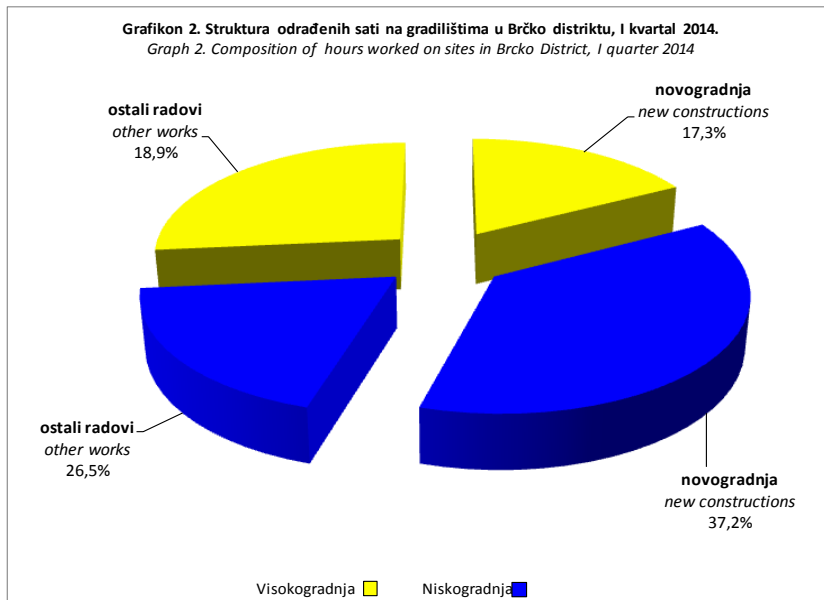
¹⁾ Indeks veći od 300 / *Index higher than 300*

2. STRUKTURA ODRADENIH SATI NA GRADILIŠTIMA, PREMA VRSTAMA GRAĐEVINA I RADOVA, I KVARTAL 2014.

COMPOSITION OF HOURS WORKED ON SITES, BY TYPES OF CONSTRUCTIONS AND TYPES OF WORKS, I QUARTER 2014

	Q1. 2014.			%
	ukupno Total	novogradnja New constructions	ostali radovi ¹⁾ Other works ¹⁾	
Ukupno	100,0	54,6	45,4	Total
Na objektima visokogradnje	36,2	28,4	19,2	On building constructions
Na objektima niskogradnje	63,8	20,9	31,5	On civil engineering works

1) Rekonstrukcije (poboljšanja postojećih građevina), popravci i održavanje
1) Reconstructions, repair works and maintenance of existing constructions

I. DODATAK – INDEKSI PROIZVODNJE U GRAĐEVINARSTVU – KVARTALNE VREMENSKE SERIJE
ANNEX – INDEX OF PRODUCTION IN CONSTRUCTION – QUARTERLY TIME SERIES

Ø 2010. = 100

	Ukupno Total				Na objektima visokogradnje On buildings constructions				Na objektima niskogradnje On civil engineering works			
	izvorni indeksi	kalendarski prilagođeni indeksi	desezonirani indeksi	trend- indeksi	izvorni indeksi	kalendarski prilagođeni indeksi	desezonirani indeksi	trend- indeksi	izvorni indeksi	kalendarski prilagođeni indeksi	desezonirani indeksi	trend- indeksi
	Gross indices	Working-day adjusted indices	Seasonally adjusted indices	Trend indices	Gross indices	Working-day adjusted indices	Seasonally adjusted indices	Trend indices	Gross indices	Working-day adjusted indices	Seasonally adjusted indices	Trend indices
2010												
Q1	71,9	74,7	97,4	101,4	62,3	66,0	97,0	102,9	86,5	89,6	98,0	98,7
Q2	109,4	108,4	100,6	102,0	107,6	107,6	96,7	99,6	109,6	109,6	105,7	105,1
Q3	122,1	120,8	107,1	99,8	137,6	137,3	109,0	96,4	106,0	106,0	105,5	103,0
Q4	96,6	95,6	87,1	93,1	92,5	92,3	82,1	93,2	97,9	97,9	90,6	93,0
2011												
Q1	60,7	63,2	89,9	89,5	58,5	61,5	90,4	90,2	75,4	78,1	85,5	82,7
Q2	89,1	88,4	80,5	87,1	90,0	90,1	81,0	87,3	81,3	81,3	78,4	86,0
Q3	101,0	99,9	87,2	93,3	89,8	89,6	71,2	84,5	121,5	121,5	120,8	111,7
Q4	100,4	99,9	90,0	92,8	88,2	88,7	78,9	81,7	133,6	133,7	123,8	126,1
2012												
Q1	54,1	45,3	65,5	75,6	55,2	46,4	68,2	79,1	37,2	33,5	36,7	38,2
Q2	82,5	81,8	74,3	69,8	90,3	90,4	81,2	76,5	51,5	51,5	49,6	46,1
Q3	94,0	93,7	75,2	71,3	98,1	98,7	78,4	74,1	41,7	41,8	41,5	42,4
Q4	85,6	84,6	75,3	70,9	85,9	85,7	76,2	71,7	38,9	38,9	36,0	36,4
2013												
Q1	31,5	33,1	47,7	66,8	31,2	33,1	48,7	69,4	31,3	32,5	35,6	35,8
Q2	70,2	69,1	62,3	64,5	72,8	72,3	64,9	67,1	42,8	42,8	41,3	43,4
Q3	62,5	61,8	51,3	64,7	61,0	60,8	48,3	64,9	66,7	66,7	66,2	63,5
Q4	68,2	67,5	60,8	69,3	59,1	59,0	52,4	62,9	95,1	95,1	88,0	90,4
2014												
Q1	66,0	68,2	84,3	84,0	38,5	40,6	59,6	60,8	111,7	115,7	126,7	123,9

Q* - Kvartal / Quarter

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

U ovom saopštenju indeksi proizvodnje u građevinarstvu objavljuju se prvi puta u BiH. Prikazani su na međugodišnjoj lančanoj osnovi i na stalnoj baznoj godini 2010 = 100 u skladu s Uredbom Vijeća EU-a o kratkoročnim statistikama (*Short-Term Statistics*), br. 1165/98. i njezinim izmjenama i dopunama. Agencija za statistiku BiH započela je s dostavljanjem kvartalnih indeksa građevinskih radova u Eurostat koji također objavljuje indekse proizvodnje u građevinarstvu na internetskim stranicama <http://ec.europa.eu/eurostat/euroindicators> kao jednog od Glavnih evropskih ekonomskih pokazatelja (tzv. GEEP) na stalnoj baznoj godini 2010 = 100, čime se omogućuje neposredna uporedba kretanja građevinskih radova BiH s državama članicama EU-a. Indeks proizvodnje u građevinarstvu u BiH potpuno je usklađen s europskim standardima.

Indeks proizvodnje u građevinarstvu jedan je od glavnih kratkoročno-poslovnih indikatora. Njime se aproksimira razvoj obima ukupne građevinske proizvodnje u sektoru građevinarstva i raščlanjeno na njegove najvažnije komponente radova na objektima visokogradnje i niskogradnje. Raščlamba se osniva na Klasifikaciji vrsta građevinskih objekata.

Pravni i metodološki osnov

Kvartalni izvještaj građevinarstva (K KPS GRAĐ-21) provodi se u 2014. u BiH u entitetima i Brčko distriktu na osnovu Zakona o statistici BiH (Sl. glasnik BiH, br. 26/04 i 42/04) kao i dogovarajućim entitetskim zakonima.

Koncepti i definicije koji se primjenjuju u istraživanjima K KPS GRAĐ-21 u BiH usklađeni su s konceptima i definicijama iz Metodologije za kratkoročne poslovne statistike EU-a (Tema 4, ISSN 1725-0099, Evropska zajednica, 2006.) i Uredbe Komisije (EZ-a) br. 1503/2006. o definicijama varijabla, popisu varijabla i učestalosti prikupljanja podataka

Pokrivenost i obuhvat

Kvartalni izvještaj građevinarstva (K KPS GRAĐ-21) prikuplja se za poslovne subjekte ili njihove dijelove koji su u Statističkom poslovnom registru poslovnih subjekata razvrstani u područje F Građevinarstvo u skladu sa KD BiH 2010.

Podaci se odnose na građevinske radove (na novim građevinama, rekonstrukcijama, popravcima i održavanju postojećih građevina) izvršene na području BiH. Razvrstavanje građevina i radova izvršeno je prema Klasifikaciji vrsta građevina – KVG0 BiH, koja je usklađena s klasifikacijom koju propisuje Eurostat (*Classifications of Types of Constructions – CC, final version*).

Metoda kalkulacije

Indeksi obima građevinskih radova osnivaju se na odrađenim satima radnika na gradilištima prema Metodologiji za kratkoročne poslovne statistike, tumačenje i smjernice na temu Industrija, trgovina i usluge, ISSN 1725-0099, Evropske zajednice, 2006.

Ponderi za izračunavanje indeksa proizvodnje u građevinarstvu osnivaju se na vrijednosti izvršenih građevinskih radova.

Prezentacija serija indeksa

Indeksi proizvodnje u građevinarstvu u ovom saopštenju prikazuju se kao izvorni (neprikladni) indeksi, sezonski indeksi (iz kojih je isključen uticaj kalendarskih dana i sezonske sastavnice), kalendarski prilagođeni indeksi (iz kojih je isključen uticaj kalendarskih dana, npr. broj radnih dana, nacionalni praznici, učinak Uskrsa itd.) te trend-indeksi (sezonski indeksi iz kojih je isključen uticaj slučajne sastavnice).

NOTES ON METHODOLOGY

In this first release, indices of production in construction are publishing for the first time in BiH. They are presented on the inter-annual chain basis and on the fix base year 2010 = 100, in line with the Council Regulation (EC) concerning Short-Term Statistics No. 1165/98 and its amendments. Agency for statistics of BiH started with delivery of the indices of production in construction for the BiH on the quarterly basis to Eurostat which publishes it on the Eurostat's web site <http://ec.europa.eu/eurostat/> as one of the principal European economic indicators (the so-called PEEIs) presented on the 2010 base year, which provides basis for a direct comparison of the development of the construction production between the BiH and the Member States. The indices of production in construction for BiH are fully harmonised with the European standards.

The index of production in construction is one of the principal short-term business indicators. It approximates the evolution of the volume of production in construction within the construction sector, broken down into building construction and civil engineering works. The breakdown on the building construction and civil engineering works are based on the Classification of types of construction.

Legal and methodological framework

The Quarterly Report on construction (K KPS GRAĐ-21) is carried out in 2014 in BiH by the entities and District Brčko on the basis of the Official Law on Statistics of BiH (Official Gazette Nos 26/04 and 42/04) as well as entities laws, respectively.

Concepts and definitions used in the K KPS GRAĐ-21 Surveys are harmonised in BiH with the EU Methodology of Short-Term Business Statistics (Theme 4, ISSN 1725-0099; European Communities, 2006) as well as with the Commission Regulation (EC) No 1503/2006 on definitions of variables, list of variables and frequency of data compilation

Scope and coverage

The Quarterly Report on construction (K KPS GRAĐ-21) is collected from business entities and their parts classified in the Statistical Business Register of Business into section F Construction according to the KD BiH 2010.

Data refer to all construction works (new constructions and reconstructions, maintenance and repair works on existing constructions) done on the territory of the BiH. Constructions and works are classified according to the Classifications of Types of Constructions (EU CC)– KVG0 BIH which is harmonized with appropriate classification prescribed by Eurostat (Classifications of Types of Constructions – CC, final version)

Calculation method

The volume indices of construction works are based on the number of hours worked on sites, according to the Methodology of short-Term Business Statistics, Interpretation and Guidelines, Theme: Industry, Trade and Services, ISSN 1725-0099, European Communities, 2006.

Weights used for calculation of the indices of production in construction are based on the value of construction works.

Indices series presentation

The indices of production in construction are presented in this release as gross (non-adjusted) indices, seasonally adjusted indices (in which the effect of certain calendar days and the seasonal effect have been excluded), working-day adjusted indices (in which the effect of certain calendar days has been excluded, e.g., the number of working days, national holidays, Easter etc.) and trend indices (seasonally adjusted indices from which the random component effect has been excluded).

Desezoniranje i kalendarska prilagodba provedeni su s pomoću programskog sučelja "Demetra" – Eurostat, verzija 2.2. iz 2008., primjenom metode TRAMO-SEATS na kvartalnoj seriji indeksa ($\emptyset$ 2010=100), koja počinje indeksom za prvi kvartal 2005. Izračunate serije indeksa proizvodnje u građevinarstvu uporedive su s onima koje objavljuje Eurostat.

Desezonirani indeksi

Pod pojmom "desezonirani indeksi" podrazumijeva se da su podaci prilagođeni za sezonu i kalendarske dane. U skladu s Eurostatovim preporukama i Uredbom Vijeća (EZ-a) br. 1165/98., podaci koji se upoređuju s podacima od prethodnog perioda (tzv. Kvartalna uporedba prema Eurostatovoj terminologiji i praksi) prezentiraju se u desezoniranom obliku indeksa građevnih radova ili iz njih izračunatih stopa rasta).

Kalendarski prilagođeni indeksi

Pod pojmom "kalendarski prilagođeni indeksi" podrazumijeva se da su podaci prilagođeni za kalendarske dane. U skladu s Eurostatovim preporukama i Uredbom Vijeća (EZ-a) br. 1165/98., podaci koji se upoređuju s podacima iz istog kvartala prethodne godine (tzv. godišnja uporedba prema Eurostatovoj terminologiji i praksi) prezentiraju se u kalendarski prilagođenom obliku indeksa građevnih radova ili iz njih izračunanih stopa rasta.

The seasonal and working-day adjustment were done by applying the "Demetra" programme interface – Eurostat, version 2.2 of 2008, by using the TRAMO/SEATS Method on the monthly index series ($\emptyset$ 2010 = 100), which begins with the index for January 2000. Calculated series of indices of production in construction are comparable to those published by Eurostat.

Seasonally adjusted indices

The term seasonally adjusted indices indicate that data are adjusted for both seasonal and working-day effects. In line with the Eurostat's Recommendations and the Council Regulation No 1165/98, data that are compared to those of the previous quarter (the so-called quarterly comparison – according to the Eurostat's terminology and practice) are presented in a seasonally adjusted form of construction works indices or its grows rates).

Working-day adjusted indices

The term working day adjusted indices indicate that data are adjusted only for working-day effects. In line with the Eurostat's Recommendations and the Council Regulation No 1165/98, data that are compared to those of the same quarter of a previous year (the so-called annual comparison according to the Eurostat's terminology and practice) are presented in a working-day adjusted form of industrial construction works indices or its grows rates.

Izdaje i štampa Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26
Published and printed by the Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Telefon/Phone: +387 (33) 220 626 * Telefaks /Telefax: +387 (33) 220 622
Elektronska pošta/E-mail: bhas@bhas.ba * Internet stranica Web site: <http://www.bhas.ba>

Odgovara direktor Zdenko Milinović
Person responsible: Mr. Zdenko Milinović, Director General

Saopštenje priredili: Fahir Kanlić, Radomir Mutabdžija
Prepared by: Mr. Fahir Kanlić, Mr. Radomir Mutabdžija
Tiraž: 30 primjeraka / 30 copies printed

Podaci iz ovog saopštenja objavljuju se i na internetu
First Release data are also published on the Internet
